

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 1.4.2009
COM(2009) 147 final

CARTE ALBĂ

Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel european

{SEC(2009) 386}
{SEC(2009) 387}
{SEC(2009) 388}

CUPRINS

1. Introducere	3
2. De ce avem nevoie de o strategie de adaptare? De ce la nivel comunitar?	4
2.1 Impactul unui climat în schimbare	4
2.2 Argumentele economice în favoarea unei abordări strategice a adaptării	6
2.3 De ce este necesară acțiunea la nivelul UE?	7
3. Cadrul comunitar propus: obiective și acțiuni.....	7
3.1 Dezvoltarea unei baze de cunoștințe	8
3.2 Integrarea adaptării în politicile UE	9
3.2.1 Sporirea rezistenței din perspectiva politicilor sociale și de sănătate	9
3.2.2 Sporirea rezistenței din perspectiva agriculturii și pădurilor	11
3.2.3 Sporirea rezistenței din perspectiva biodiversității, ecosistemelor și apei	12
3.2.4 Sporirea rezistenței din perspectiva zonelor costiere și marine	13
3.2.5 Sporirea rezistenței din perspectiva sistemelor de producție și a infrastructurii fizice	14
4. Instrumente - finanțare	15
5. Acționând în parteneriat cu statele membre	16
6. Dimensiunea externă și activitățile în curs în cadrul UNFCCC.....	18
7. Concluzii - etapele următoare	20

1. INTRODUCERE

Schimbările climatice duc la creșterea temperaturii terestre și marine și la modificarea cantității și regimurilor de precipitații, generând creșterea nivelului global mediu al mărilor, riscuri de eroziune costieră și creșterea preconizată a gravității dezastrelor naturale provocate de fenomenele meteorologice. La rândul lor, modificarea nivelului apelor, a temperaturilor și a fluxurilor va afecta rezervele de hrană, sănătatea, industria și transporturile, precum și integritatea ecosistemică. Schimbările climatice vor avea un impact economic și social semnificativ, fiind probabil ca anumite regiuni și sectoare să sufere efecte adverse majore. De asemenea, se preconizează că anumite sectoare ale societății (persoanele în vârstă, persoanele cu handicap, gospodăriile cu venituri reduse) vor suferi mai mult.

Abordarea problemei schimbărilor climatice necesită două tipuri de răspuns. În primul rând, este important este să ne reducem emisiile de gaze cu efect de seră (GES) (respectiv să luăm măsuri de atenuare a acestora) și, în al doilea rând, trebuie să luăm măsuri de adaptare pentru a face față efectelor care nu pot fi evitate. Legislația recent convenită a UE cu privire la schimbările climatice instituie măsurile concrete care să ducă la atingerea angajamentului UE de a reduce până în 2020 emisiile cu 20% față de nivelurile din 1990 și poate fi modificată pentru a permite un obiectiv de reducere de 30% dacă acest lucru este convenit în cadrul unui acord internațional în care și alte țări dezvoltate cad de acord să realizeze reduceri comparabile, iar țările în curs de dezvoltare care sunt mai avansate din punct de vedere economic convin să contribuie în mod corespunzător în funcție de responsabilitățile și capacitățile lor. Cu toate acestea, chiar dacă se reușește, la nivel mondial, limitarea și apoi reducerea emisiilor de GES, planeta noastră va avea nevoie de timp pentru a se reface în urma acțiunii gazelor cu efect de seră deja prezente în atmosferă. Astfel, ne vom confrunta cu efectele schimbărilor climatice pe o perioadă de cel puțin 50 de ani de acum încolo. Prin urmare, avem nevoie de măsuri de adaptare.

Adaptarea a început deja, însă în mod eterogen. Este necesară o abordare mai strategică pentru a se garanta luarea în timp util de măsuri eficace de adaptare, asigurând coerența între diversele sectoare și niveluri de guvernare.

Prezenta carte albă stabilește un cadru vizând reducerea vulnerabilității UE la impactul schimbărilor climatice. Ea se bazează pe consultarea la scară largă lansată în 2007 prin Cartea verde privind adaptarea la schimbările climatice în Europa¹ și pe alte activități de cercetare care au identificat măsuri ce trebuie luate în termen scurt. Cadrul este conceput pentru a evolua pe măsură ce apar noi dovezi. Acesta va completa măsurile luate de statele membre și va susține eforturile internaționale la scară mai largă în vederea adaptării la schimbările climatice, în special în țările în curs de dezvoltare. UE conlucrează cu alte țări partenere în cadrul UNFCCC² în direcția creării unui acord vizând perioada de după 2012, care va aborda adaptarea la schimbările climatice, precum și atenuarea efectelor acestora. Propunerile Comisiei în acest sens sunt stabilite prin Comunicarea intitulată „Pentru încheierea la Copenhaga a unui acord cuprinzător privind schimbările climatice”³.

¹ COM(2007) 354.

² Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice.

³ COM(2009), 39 28.1.2009.

Sporirea capacității UE de a rezista în fața impactului schimbărilor climatice înseamnă, de asemenea, șansa de a investi într-o economie cu emisii reduse de carbon, de exemplu prin promovarea eficienței energetice și a adoptării produselor ecologice. Acesta este unul dintre obiectivele cheie ale Planului european de redresare economică, care prezintă răspunsul UE la criza economică și ne conduce către o economie creativă, bazată pe cunoaștere. În același timp, putem facilita schimbările structurale prin modernizarea infrastructurii europene și putem spori competitivitatea economiei noastre.

Elaborarea acestui cadru a reprezentat un exercițiu orizontal și prezenta carte albă este însoțită de trei documente sectoriale privind agricultura⁴, sănătatea⁵ și apa, coastele litorale și aspecte maritime⁶. În viitor ar putea fi prezentate și alte documente sectoriale.

2. DE CE AVEM NEVOIE DE O STRATEGIE DE ADAPTARE? DE CE LA NIVEL COMUNITAR?

2.1 Impactul unui climat în schimbare

Severitatea efectelor schimbărilor climatice diferă de la regiune la regiune. Cele mai vulnerabile regiuni din Europa sunt sudul Europei, bazinul Mării Mediteraneene, regiunile ultraperiferice și zona arctică. Mai mult, zonele montane, în special Alpii, insulele, zonele costiere și urbane și luncile dens populate se confruntă cu probleme deosebite. În afara Europei, țările în curs de dezvoltare (inclusiv micile state insulare) vor continua să fie foarte vulnerabile.

Schimbările climatice vor afecta mai multe de sectoare. În **agricultură**, schimbările climatice proiectate vor afecta producția culturilor agricole, gestionarea efectivelor de animale și localizarea activităților de producție. Probabilitatea și gravitatea în creștere ale fenomenelor meteorologice extreme vor spori considerabil riscul de pierdere a recoltelor. Schimbările climatice vor afecta și solurile, prin sărăcirea materiei organice, care contribuie în mod semnificativ la fertilitatea solului. Este probabil ca efectele schimbărilor climatice asupra **pădurilor** să includă modificări în ceea ce privește sănătatea și productivitatea pădurilor, precum și modificări ale ariei geografice de răspândire a anumitor specii de arbori. Schimbările climatice vor exercita o presiune suplimentară asupra **sectoarelor pescuitului și acvaculturii**. **Efectele vor fi de asemenea severe și la nivelul coastelor litorale și ecosistemelor marine**. Ratele de eroziune costieră vor crește și măsurile de protecție existente s-ar putea dovedi insuficiente. În acest context trebuie să se acorde o atenție specială insulelor și regiunilor ultraperiferice.

În sectorul **energetic**, schimbările climatice vor avea un impact direct atât asupra disponibilității, cât și asupra cererii de energie. Impactul proiectat al schimbărilor climatice asupra precipitațiilor și topirii ghețarilor indică faptul că producția de hidroenergie ar putea crește cu 5% sau mai mult în Europa de Nord și ar putea scădea cu 25% sau mai mult în Europa de Sud⁷. De asemenea, se preconizează că scăderea nivelului precipitațiilor și valurile de căldură vor influența negativ procesul de răcire a centralelor termoelectrice. În ceea ce

⁴ SEC(2009) 417.

⁵ SEC(2009) 416.

⁶ SEC(2009) 386.

⁷ AEM-CCC-OMS — *Impacts of Europe's Changing Climate — 2008 Indicator-based assessment Report 4/2008* (Impactul schimbărilor climatice în Europa — Raport de evaluare pe baza indicatorilor din 2008 – 4/2008).

privește cererea, distribuția de electricitate va fi afectată în special de vârfurile de cerere pentru răcorire în timpul verii, aflate în creștere, precum și de impactul fenomenelor meteorologice extreme.

Impactul economic și social al fenomenelor meteorologice extreme este imens. Este afectată **infrastructura** (clădirile, transporturile, aprovizionarea cu energie și cu apă), ceea ce reprezintă o amenințare deosebită pentru zonele dens populate. Situația ar putea fi agravată de creșterea nivelului mării. Ar fi necesară o abordare mai strategică și pe termen lung a planificării spațiului, atât terestru, cât și marin, inclusiv în cadrul politicilor privind transporturile, dezvoltarea regională, industria, turismul și energia.

Este probabil ca **turismul** să aibă de suferit în urma scăderii stratului de zăpadă în zonele alpine și a creșterii temperaturilor în regiunile mediteraneene. Formele nesustenabile de turism pot agrava efectele negative ale schimbărilor climatice.

Modificarea condițiilor meteorologice va avea, de asemenea, efecte serioase asupra **sănătății umane și a sănătății plantelor și animalelor**. Pe măsură fenomenele extreme devin mai frecvente, cazurile de decese și boli provocate de condițiile meteorologice ar putea crește. Schimbările climatice ar putea spori și gradul de răspândire a unor boli infecțioase grave cu transmitere prin vectori, inclusiv a zoonozelor⁸. Schimbările climatice vor pune sub amenințare bunăstarea animalelor și ar putea, de asemenea, afecta sănătatea plantelor, favorizând organisme dăunătoare noi sau migratoare, ceea ce ar putea avea efecte adverse asupra comerțului cu animale, plante și produse derivate din acestea.

Schimbările climatice vor cauza modificări semnificative ale calității și disponibilității **resurselor de apă**, afectând multe sectoare, inclusiv producția de alimente, în cadrul căreia apa joacă un rol crucial. Peste 80% din terenurile agricole sunt irigate de ploii. Producția de alimente depinde și de resursele de apă disponibile pentru irigare. Disponibilitatea redusă a apei pune deja probleme în multe părți ale Europei și este probabil ca situația să se deterioreze și mai mult din cauza schimbărilor climatice, preconizându-se că zonele cu deficit mare de apă din Europa vor crește de la nivelul actual de 19% la 35% până în 2070. Aceasta ar putea duce și la sporirea presiunilor migratorii.

Schimbările climatice vor antrena din ce în ce mai mult pierderea biodiversității și a **ecosistemelor, inclusiv a ecosistemelor marine**, afectând speciile și având un impact semnificativ asupra ecosistemelor și serviciilor aferente de care depinde societatea. Ecosistemele joacă un rol direct în reglarea climei, turbăriile, zonele umede și adâncul mărilor oferind capacități semnificative de stocare a carbonului. Pe lângă aceasta, ecosistemele de mlaștini sărăturate și dunele oferă protecție împotriva furtunilor. Vor fi afectate și alte servicii ecosistemice, cum ar fi furnizarea de apă potabilă, producția de alimente și materialele de construcție, iar oceanele pot suferi în urma acidificării. Unele practici de utilizare a teritoriului și decizii de planificare a teritoriului (cum ar fi construcția în zonele inundabile), precum și utilizarea nesustenabilă a resurselor marine (de exemplu, pescuitul excesiv) au făcut ca ecosistemele și sistemele socioeconomice să devină mai vulnerabile în fața schimbărilor climatice și, astfel, mai puțin capabile să se adapteze.

Pentru responsabili politici, provocarea o reprezintă înțelegerea acestor efecte ale schimbărilor climatice și elaborarea și implementarea de politici care să asigure un nivel

⁸ Zoonozele sunt boli care pot fi transmise de la animale la om.

optim de adaptare. Strategiile axate pe gestionarea și conservarea resurselor de apă, de pământ și biologice, în vederea menținerii și redresării sănătății, funcționalității și rezistenței la schimbările climatice a ecosistemelor, reprezintă o modalitate de a face față acestor efecte și, de asemenea, pot contribui la prevenirea dezastrelor, după cum s-a arătat într-o comunicare recentă a Comisiei⁹. Dovezile¹⁰ sugerează că o modalitate mai eficientă de adaptare decât a se concentra doar asupra infrastructurii fizice este reprezentată de utilizarea capacității naturii de absorbi sau controla impactul în zonele urbane și rurale. Infrastructura verde¹¹ poate juca un rol crucial în adaptare, oferind resurse esențiale pentru scopuri sociale și economice în contextul unor condiții climatice extreme. Printre exemple se numără îmbunătățirea capacității de stocare a carbonului a solului și apei și conservarea apei în sistemele naturale pentru a atenua efectul secetelor și a preveni inundațiile, erodarea solului și deșertificarea.

Acțiune (UE și statele membre)

- Promovarea de strategii care sporesc rezistența la schimbările climatice din punct de vedere al sănătății, al proprietății și al funcțiilor productive ale terenurilor, printre altele prin îmbunătățirea gestionării resurselor de apă și a ecosistemelor.

2.2 Argumentele economice în favoarea unei abordări strategice a adaptării

Unele persoane sau unii agenți economici (din sectoare cum ar fi agricultura și turismul) ar fi capabili să reacționeze la semnalele pieței sau la modificarea mediului provocată de schimbările climatice („adaptare autonomă”). Este puțin probabil însă ca această adaptare autonomă să reprezinte o soluție optimă, din cauza incertitudinii, a insuficienței informațiilor sau a constrângerilor financiare. Aceasta înseamnă că nu putem lăsa eforturile de adaptare în seama oamenilor sau a agenților economici.

Pe lângă aceasta, unele măsuri de adaptare luate ar putea spori vulnerabilitatea în loc să o reducă. Exemple de astfel de „adaptări eronate” sunt creșterea nivelului mărilor sau infrastructurile de protecție împotriva inundațiilor care ar putea deranja caracterul dinamic natural al sistemelor costiere și fluviale sau tehnologiile de aprovizionare cu apă care ar putea crește consumul de energie.

Măsurile preventive aduc beneficii economice, sociale și de mediu clare prin anticiparea impacturilor potențiale și reducerea la minim a amenințărilor la adresa ecosistemelor, a sănătății umane, a economiei și a infrastructurii. Deși sunt necesare informații mai precise cu privire la costurile adaptării, mai multe surse¹² indică deja că măsurile care trebuie luate pentru abordarea problemei schimbărilor climatice (inclusiv măsuri de atenuare și de adaptare) vor presupune costuri mult mai scăzute decât cele pe care le determină lipsa oricărei acțiuni pe termen mediu sau lung.

⁹ COM(2009) 82: O abordare comunitară în privința prevenirii dezastrelor naturale și a celor provocate de om.

¹⁰ A se vedea evaluarea impactului, *Green Infrastructure Approach* (Abordare privind infrastructura verde), capitolul 4.1, pagina 29.

¹¹ Infrastructura verde este rețeaua interconectată de zone naturale, cuprinzând unele terenuri agricole, cum ar fi „drumuri verzi”, zone umede, parcuri, rezerve silvice și comunități de plante indigene, precum și zone marine, care reglează în mod natural debitul apelor pluviale, temperaturile, riscurile de inundație, precum și calitatea apei, aerului și ecosistemelor.

¹² *Economic Aspects of Adaptation to Climate Change* (Aspectele economice ale adaptării la schimbările climatice) (OCDE, 2008) și *The Stern Review on the Economics of Climate Change* (Studiul Stern privind aspectele economice ale schimbărilor climatice) (HM Treasury, 2006).

2.3 De ce este necesară acțiunea la nivelul UE?

Din cauza variabilității regionale și a severității impactului climatic, majoritatea măsurilor de adaptare vor fi luate la nivel național, regional sau local. Aceste măsuri pot fi însă susținute și consolidate printr-o abordare integrată și coordonată la nivel comunitar.

UE are un rol puternic în special atunci când impactul schimbărilor climatice transcende granițele naționale (de exemplu bazinele fluviale și maritime și regiunile biogeografice). Adaptarea va necesita solidaritate¹³ între statele membre ale UE, pentru a se asigura că regiunile dezavantajate și regiunile care au cel mai mult de suferit din cauza schimbărilor climatice vor putea să ia măsurile necesare pentru a se adapta. Mai mult, va fi necesară o acțiune coordonată la nivel comunitar în anumite sectoare (cum ar fi agricultura, apa, biodiversitatea, pescuitul și rețelele energetice) care sunt strâns integrate la nivel comunitar prin intermediul pieței unice și politicilor comune.

Articolul 4 din UNFCCC¹⁴ stipulează că trebuie să se facă toate eforturile pentru a se adopta strategii naționale sau regionale de adaptare. În timp ce o serie de state membre ale UE au elaborat strategii naționale de adaptare, altele încă nu au făcut acest lucru. UE este bine poziționată pentru a facilita coordonarea și schimburile de bune practici între statele membre în domeniul schimbărilor climatice.

3. CADRUL COMUNITAR PROPUȘ: OBIECTIVE ȘI ACȚIUNI

Obiectivul cadrului comunitar pentru adaptare este să îmbunătățească rezistența UE la efectele schimbărilor climatice. Cadrul va respecta principiul subsidiarității și va susține obiectivele generale ale UE privind dezvoltarea sustenabilă.

Cadrul comunitar adoptă o abordare treptată. Se intenționează ca etapa 1 (2009-2012) să pună bazele creării unei strategii comunitare de adaptare cuprinzătoare care să fie implementată în cursul etapei 2, începând din 2013.

Etapa 1 se va axa pe patru piloni de acțiune: 1) crearea unei baze de cunoștințe solide cu privire la impactul și consecințele schimbărilor climatice pentru UE; 2) integrarea adaptării în principalele domenii de politică ale UE; 3) folosirea unei combinații de instrumente de politică (instrumente de piață, orientări, parteneriate public-privat) pentru a se asigura realizarea eficace a adaptării și 4) intensificarea cooperării internaționale în ceea ce privește adaptarea. Pentru ca etapa 1 să fie o reușită, este necesară o cooperare strânsă între UE, autoritățile naționale, regionale și locale.

Propunerile stabilite în prezenta carte albă se referă la măsuri care urmează să fie luate în prima etapă și nu aduc atingere viitoarei structuri a bugetului UE și cadrului financiar multianual actual și viitor.

¹³ Articolul 2 din Tratatul UE.

¹⁴ Articolul 4 stipulează că toate părțile, ținând cont de responsabilitățile lor comune, dar diferențiate, și de specificitatea priorităților lor naționale și regionale de dezvoltare, de obiectivele și de situația lor [...] b) stabilesc, realizează, publică și aduc la zi, în mod regulat, programe naționale și, dacă este cazul, regionale, care conțin măsuri vizând atenuarea schimbărilor climatice, ținând cont de emisiile antropice și de diminuarea de către absorbanți a gazelor cu efect de seră, nereglementate de Protocolul de la Montreal, precum și de măsuri vizând facilitarea adaptării corespunzătoare la schimbările climatice.

3.1 Dezvoltarea unei baze de cunoștințe

Pentru a putea lua decizii cu privire la cel mai bun mod de adaptare, este esențial să avem acces la date fiabile asupra impactului probabil al schimbărilor climatice, precum și asupra aspectelor socio-economice și costurilor și beneficiilor diverselor opțiuni de adaptare. Sunt necesare mai multe cunoștințe privind impactul și vulnerabilitatea climatice, astfel încât să se poată elabora politici corespunzătoare ca răspuns la acestea. Cunoștințele obținute cu privire la adaptare ar trebui de asemenea să fie puse la dispoziția altor țări, în special a celor în curs de dezvoltare.

Există deja un volum considerabil de informații și activități de cercetare, însă nu sunt împărtășite la nivelul tuturor statelor membre. O modalitate eficace de îmbunătățire a gestionării cunoștințelor ar fi instituirea unui **mecanism de schimb de informații** ca instrument IT și bază de date privind impactul schimbărilor climatice, vulnerabilitatea la acestea și cele mai bune practici de adaptare. Mecanismul de schimb de informații ar contribui la sistemul partajat de informații referitoare la mediu¹⁵, inițiativa de colaborare lansată de Comisia Europeană și de Agenția Europeană de Mediu (AEM) în vederea stabilirii, împreună cu statele membre, a unui sistem de informații integrat și partajat la nivelul întregii UE cu privire la mediu¹⁶. De asemenea, mecanismul de schimb de informații s-ar baza pe informații geografice furnizate de Monitorizarea globală pentru mediu și securitate (GMES).

Pentru a promova o mai bună înțelegere a impactului schimbărilor climatice și dezvoltarea de aptitudini, metode și tehnologii pentru a face față consecințelor schimbărilor climatice, este necesară o politică proactivă de cercetare și educare. Un document de lucru recent al serviciilor Comisiei¹⁷ oferă informații detaliate cu privire la necesitățile de cercetare, inclusiv în ceea ce privește impactul schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Mai mult, schimbările climatice vor reprezenta un aspect important pentru recent inauguratul Institut European pentru Inovare și Tehnologie, care instituie în prezent o comunitate de cunoaștere și inovare privind schimbările climatice și adaptarea la acestea.

Metodele, modelele, seturile de date și instrumentele de previzionare care sunt posibile datorită tehnologiilor informației și comunicațiilor ajută la înțelegerea și prognozarea impactului climatic, la identificarea vulnerabilităților și la elaborarea de măsuri de adaptare corespunzătoare. Pentru elaborarea acestor instrumente sunt necesare eforturi suplimentare. În cooperare cu statele membre, vulnerabilitatea trebuie să fie evaluată pe fondul unei game largi de scenarii climatice și la diverse scale geografice, astfel încât măsurile de adaptare să poată fi definite cât mai precis posibil. În prezent, Comisia examinează modalități de îmbunătățire a monitorizării efectelor și măsurilor de adaptare pentru a dezvolta indicatori de vulnerabilitate. De asemenea, sunt necesare mai multe informații cuantificate cu privire la costurile și beneficiile adaptării.

¹⁵ COM(2008) 46.

¹⁶ Mecanismul de schimb de informații ar fi legat de alte depozite de date, cum ar fi Rețeaua europeană de observare și date privind mediul marin, Observatorul secetei, Sistemul european de informații privind incendiile forestiere, EuroHeat (instrument de calculare a probabilității producerii valurilor de căldură). Acesta va necesita susținerea deplină și participarea activă a statelor membre. Și alte organizații, precum Institutul European pentru Inovare și Tehnologie, ar putea să contribuie la mecanismul de schimb de informații.

¹⁷ Document de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2008) 3104.

Pe lângă aceasta, ar trebui să crească gradul de coordonare în cazurile în care statele membre realizează acțiuni importante de avangardă în cercetarea în domeniul adaptării.

Acțiune (UE și statele membre)

- Realizarea pașilor necesari pentru a institui până în 2011 un mecanism de schimb de informații
- Elaborarea de metode, modele, seturi de date și instrumente de previzionare până în 2011
- Dezvoltarea, până în 2011, de indicatori pentru o mai bună monitorizare a impactului schimbărilor climatice, inclusiv a impactului din perspectiva vulnerabilității, precum și progresele în ceea ce privește adaptarea
- Evaluarea costurilor și beneficiilor opțiunilor de adaptare până în 2011

3.2 Integrarea adaptării în politicile UE

Adaptarea trebuie să fie **trecută în prim-planul** politicilor UE. Acest exercițiu trebuie să fie pregătit cu atenție, pe baza unor analize științifice și economice solide. În fiecare domeniu de politică ar trebui să se revizuiască modul în care s-ar putea reorienta sau modifica politicile pentru a facilita adaptarea. Opțiunile de adaptare vor varia de la sector la sector și, în unele cazuri, vor necesita finanțare. Pentru fiecare sector, trebuie să se facă în continuare eforturi pentru a îmbunătăți gradul de înțelegere a impactului schimbărilor climatice, a evalua reacțiile corespunzătoare și a obține fondurile necesare. Această analiză ar trebui să înceapă în cursul etapei 1 (2009-2012).

Pentru fiecare domeniu de politică trebuie să se răspundă la următoarele întrebări cheie:

- Care sunt impacturile reale și potențiale ale schimbărilor climatice în cadrul sectorului?
- Care sunt costurile luării de măsuri/lipsei acțiunii?
- Cum afectează măsurile propuse politicile din alte sectoare și cum interacționează cu acestea?

Independent de aceste întrebări, având în vedere impactul proiectat, în special asupra sectoarelor importante de politică ale UE, este esențial să se ia rapid măsuri de adaptare. Sectoarele de mai jos sunt cele în care UE este implicată activ din punct de vedere al politicilor și pentru care sunt necesare strategii de adaptare care să stabilească tipurile de măsuri respective. Ar trebui să se acorde prioritate măsurilor de adaptare care ar genera beneficii sociale și/sau economice nete independent de incertitudinea prognozelor viitoare (măsuri cu rezultate sigure). De asemenea, ar trebui să se acorde prioritate măsurilor care sunt benefice atât pentru atenuare, cât și pentru adaptare.

3.2.1 Sporirea rezistenței din perspectiva politicilor sociale și de sănătate

Strategia UE pentru sănătate¹⁸ prevede luarea de măsuri în vederea adaptării. În timp ce principalele măsuri în materie de politică ar urma să fie luate de statele membre, UE ar trebui

¹⁸ Cartea albă privind strategia în domeniul sănătății, COM(2007) 630.

să folosească măsuri de asistență pentru statele membre în temeiul programului UE în domeniul sănătății¹⁹ și prin alte mijloace, în conformitate cu articolul 152 din tratat²⁰. De asemenea, ar trebui să exploreze, împreună cu OMS și cu agențiile UE, modalități de asigurare a unei supravegheri și a unui control adecvat a impactului schimbărilor climatice asupra sănătății, cum ar fi supravegherea epidemiologică, controlul bolilor transmisibile și efectele fenomenelor extreme. Mai multe detalii sunt prevăzute într-un document de lucru specific privind sănătatea și adaptarea la schimbările climatice.

Impactul asupra sănătății animalelor va trebuie să fie abordat în principal la nivel de exploatare agricolă, dar și în raport cu densitatea populațiilor de animale în anumite regiuni și cu tiparele actuale de deplasare ale animalelor. Strategia comunitară în materie de sănătate animală²¹ vizează acordarea priorității pentru controlul bolilor, pentru îmbunătățirea colectării datelor și pentru intensificarea supravegherii bolilor animale existente. Această strategie se concentrează mai degrabă asupra aspectelor de prevenire a bolilor, precum biosecuritatea, decât asupra unor măsuri de reacție și va ține seama de modul în care schimbările climatice afectează apariția bolilor.

În domeniul social, există dovezi din ce în ce mai multe cu privire la faptul că cei care dispun de mai puține resurse sunt mai vulnerabili la efectele schimbărilor climatice. Pentru ca politicile de adaptare să aibă succes, este vital să distribuie în mod echitabil sarcinile și să țină seama de impactul asupra locurilor de muncă și calității vieții grupurilor cu venituri reduse. Dimensiunea socială a politicilor de adaptare trebuie să fie urmărită în cadrul proceselor comunitare existente în domeniul social și în cel al ocupării locurilor de muncă și trebuie să fie implicați toți partenerii sociali.

¹⁹ Decizia 1350/2007/CE, 23.10.2007, JO L 301

²⁰ Articolul 152 prevede că „În definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și acțiunilor Comunității se asigură un nivel ridicat de protecție a sănătății umane”.

²¹ COM(2007) 539.

Acțiune (UE și statele membre)

- Elaborarea, până în 2011, de orientări și mecanisme de supraveghere privind impactul schimbărilor climatice asupra sănătății
- Intensificarea sistemelor existente de supraveghere și control al bolilor animale.
- Evaluarea impactului schimbărilor climatice și al politicilor de adaptare asupra locurilor de muncă și a bunăstării grupurilor sociale vulnerabile.

3.2.2 Sporirea rezistenței din perspectiva agriculturii și pădurilor

Întrucât majoritatea terenurilor din UE sunt gestionate de fermieri, PAC poate juca un rol central în ceea ce privește contribuția la adaptare, nu doar ajutând fermierii să își adapteze producția la clima în schimbare, ci și contribuind la furnizarea unor servicii ecosistemice pe scară mai largă, în funcție de o gestionare specifică a terenurilor. În acest sens, statele membre ar trebui încurajate să integreze adaptarea la schimbările climatice în cele trei capitole ale dezvoltării rurale care vizează îmbunătățirea competitivității, a mediului și a calității vieții în zonele rurale. Pe lângă aceasta, s-ar putea examina aplicabilitatea măsurilor la scară teritorială, dincolo de nivelul exploatațiilor agricole. Sistemul de consiliere agricolă ar putea fi folosit pentru diseminarea de cunoștințe și pentru a încuraja adoptarea de noi metode și tehnologii de gestionare a exploatațiilor agricole care să faciliteze adaptarea la schimbările climatice.

În linii mai generale, ar trebui să se acorde atenție faptului că PAC pune la dispoziție un cadru adecvat pentru producția sustenabilă, dând astfel posibilitatea sectorului agricol să facă față provocărilor condițiilor climatice în schimbare. Aceasta va presupune, printre altele, o evaluare privind cerințele de cantitate și calitate a apei care ar trebui integrate în continuare în instrumentele PAC pertinente, precum și îmbunătățirea eficienței utilizării apei în agricultură, în special în regiunile cu deficit de apă. De asemenea, s-ar putea reflecta asupra unui posibil sprijin pentru exploatațiile agricole care sunt în special vulnerabile la impactul schimbărilor climatice. Mai multe detalii sunt prevăzute într-un document de lucru specific privind agricultura și adaptarea la schimbările climatice. În orice caz, posibila contribuție a PAC la adaptarea la schimbările climatice va trebui să fie examinată și în contextul revizuirii PAC după 2013.

În ceea ce privește pădurile, strategia UE în domeniul forestier ar putea fi actualizată din punctul de vedere al aspectelor referitoare la climă; în cadrul Planului de acțiune comunitar în domeniul forestier ar trebui să se lanseze o dezbatere pe marginea opțiunilor pentru o abordare comunitară a protecției pădurilor și a sistemelor de informare privind pădurile.

Acțiune (UE și statele membre)

- Asigurarea faptului că măsurile de adaptare și de gestionare a apelor sunt încorporate în strategiile și programele naționale de dezvoltare rurală pentru 2007-2013
- Analizarea modului în care se poate integra adaptarea în cele trei capitole ale dezvoltării rurale și oferirea de sprijin adecvat pentru producția sustenabilă, inclusiv modalitățile în care PAC contribuie la utilizarea eficientă a apei în agricultură
- Examinarea capacității sistemului de consiliere agricolă de a consolida activitățile de formare, cunoștințele și adoptarea de noi tehnologii care facilitează adaptarea

- Actualizarea strategiei în domeniul forestier și lansarea unei dezbateri asupra opțiunilor pentru o abordare comunitară a protecției pădurilor și a sistemelor de informare privind pădurile.

3.2.3 Sporirea rezistenței din perspectiva biodiversității, ecosistemelor și apei

Serviciile ecosistemice, precum sechestrarea carbonului, protejarea împotriva inundațiilor și protejarea împotriva eroziunii solului, sunt direct legate de schimbările climatice, ecosistemele sănătoase reprezentând o apărare esențială împotriva unora dintre efectele cele mai grave ale acestor schimbări. Este necesară o abordare cuprinzătoare și integrată în vederea menținerii și consolidării ecosistemelor și a bunurilor și serviciilor pe care acestea le furnizează. O serie de state membre au elaborat inițiative în vederea protejării propriei infrastructuri terestre și acvatice. O mai bună coordonare la nivel comunitar ar putea aduce beneficii suplimentare.

În privința apei, o serie de politici comunitare existente contribuie la eforturile de adaptare. În special, directiva-cadru privind apa²² instituie un cadru juridic pentru protejarea și restabilirea purității apei în întreaga Europă până în 2015 și pentru garantarea utilizării acesteia în mod sustenabil pe termen lung. Planurile de gestionare a districtelor hidrografice, care trebuie prezentate în 2009 în temeiul directivei, vor ține seama de impactul schimbărilor climatice, iar următoarea generație de planuri, care trebuie prezentate în 2015, ar trebui să asigure o protecție completă împotriva acestora. În plus, schimbările climatice trebuie să fie integrate în mod adecvat și în implementarea directivei privind inundațiile²³. Implementarea integrală a acestei directive de către statele membre ale UE va ajuta la sporirea rezistenței și va facilita eforturile de adaptare.

În ceea ce privește problema deficitului de apă, Comisia va evalua nevoia unei reglementări suplimentare a standardelor privind echipamentele care utilizează apă și a utilizării eficiente a apei în agricultură, gospodărie și clădiri. La revizuirea în 2012 a implementării directivei-cadru privind apa și a strategiei privind deficitul de apă și seceta²⁴, ar trebui să se evalueze opțiuni de sporire a capacității ecosistemelor de a stoca apă, în vederea creșterii rezistenței la secetă și reducerii riscurilor de inundație. În documentul însoțitor este inclusă o prezentare mai detaliată a aspectelor referitoare la apă.

În ceea ce privește habitatele, impactul schimbărilor climatice trebuie să fie integrat, de asemenea, în administrarea rețelei Natura 2000²⁵, pentru a se asigura diversitatea și interconectivitatea zonelor naturale și pentru a permite migrarea și supraviețuirea speciilor în contextul schimbării condițiilor climatice. În viitor, ar putea fi necesar să se aibă în vedere crearea unui peisaj permeabil, pentru a spori interconectivitatea zonelor naturale.

Acțiune (UE și statele membre)

- Explorarea posibilităților de îmbunătățire a politicilor și de elaborare a unor măsuri care să abordeze pierderea biodiversității și schimbările climatice în mod integrat, pentru a

²² Directiva 2000/60/CE.

²³ Directiva 2007/60/CE.

²⁴ COM(2007) 414 final.

²⁵ Natura 2000 este o rețea, la nivelul întregii UE, de zone naturale protejate, instituită în temeiul directivelor UE privind natura.

exploata la maximum beneficiile conexe și a evita reacțiile ecosistemice care ar accelera încălzirea globală.

- Elaborarea de orientări și a unui set de instrumente (orientare și schimb de bune practici) până la sfârșitul anului 2009, pentru a se asigura că planurile de gestionare a districtelor hidrologice țin pe deplin seama de schimbările climatice.
- Asigurarea faptului că se ține seama de schimbările climatice la implementarea directivei privind inundațiile.
- Evaluarea nevoii de măsuri suplimentare pentru creșterea eficienței utilizării apei în agricultură, gospodării și clădiri
- Explorarea potențialului de politici și măsuri vizând creșterea capacității ecosistemelor din Europa de a stoca apă
- Elaborarea, până în 2010, a unui proiect de orientări cu privire la impactul schimbărilor climatice asupra administrării siturilor Natura 2000.

3.2.4 Sporirea rezistenței din perspectiva zonelor costiere și marine

Schimbările climatice trebuie să fie, de asemenea, integrate în mod corespunzător în implementarea directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin²⁶, care impune atingerea unei bune stări ecologice a apelor marine ale UE până în 2020. Implementarea integrală a acestei directive va ajuta la sporirea rezistenței în mediul marin și va facilita eforturile de adaptare.

De asemenea, este necesară o abordare mai coerentă și mai integrată a planificării și gestionării maritime și costiere. Politica maritimă integrată va oferi un cadru cuprinzător pentru integrarea în mod coerent a eforturilor de adaptare în politicile și măsurile sectoriale și specifice. Trebuie să se intensifice eforturile în vederea asigurării faptului că dispozițiile prevăzute în Recomandarea privind managementul integrat al zonei de coastă (ICZM)²⁷ sunt pe deplin respectate și consolidate. Măsurile luate în continuarea foii de parcurs privind amenajarea spațiului maritim²⁸ vor încorpora adaptarea la schimbările climatice în gestionarea maritimă și costieră. În documentul însoțitor este inclusă o prezentare mai detaliată a aspectelor referitoare la schimbările climatice și zonele marine și costiere.

De asemenea, schimbările climatice exercită presiune asupra resurselor piscicole din Europa și ar trebui luate în considerare, în vederea asigurării sustenabilității pe termen lung, în cadrul viitoarei politici comune reformate în domeniul pescuitului.

Pentru a se asigura o abordare coordonată și integrată a adaptării în zonele costiere și marine și pentru a ține seama de aspectele transfrontaliere, Comisia va elabora orientări privind bunele practici de adaptare pentru zonele costiere și marine.

– *Acțiune (UE și statele membre)*

²⁶ Directiva 2008/56/CE.

²⁷ Recomandare din 30 mai 2002.

²⁸ COM(2008) 791.

- Asigurarea faptului că adaptarea în zonele costiere și marine este luată în considerare în cadrul politicii maritime integrate, la implementarea directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin și la reformarea politicii comune în domeniul pescuitului.
- Elaborarea de orientări europene privind adaptarea în zonele costiere și marine

3.2.5 Sporirea rezistenței din perspectiva sistemelor de producție și a infrastructurii fizice

Sarcina protejării infrastructurii existente și viitoare împotriva impactului schimbărilor climatice va reveni în mod predominant statelor membre. Cu toate acestea, UE deține un rol important în promovarea bunelor practici, prin susținerea dezvoltării infrastructurii și, de asemenea, prin elaborarea de standarde de construcție²⁹. Sporirea rezistenței infrastructurii de transport și rețelelor energetice existente necesită o abordare comună și coordonată pentru evaluarea vulnerabilității infrastructurilor importante la fenomenele meteorologice extreme. Aceasta oferă o bază pentru opțiuni strategice cu privire la rețele, rezerve și securitatea energetică, precum și pentru menținerea stabilității rețelelor și serviciilor de transport. În cadrul procesului de revizuire strategică a politicii energetice ar trebui să se țină seama de nevoia de adaptare. Proiectele de infrastructură care primesc finanțare comunitară ar trebui să țină seama de necesitatea de creștere a rezistenței la schimbările climatice, pe baza unor metodologii care urmează să fie elaborate. Aceste metodologii ar fi apoi încorporate în orientările TEN-T³⁰, TEN-E³¹ și în politica de coeziune a UE. Se vor studia implicațiile pe care le are transformarea evaluării impactului climatic într-o condiție pentru investițiile publice și private, precum și fezabilitatea încorporării de criterii de sustenabilitate — inclusiv luarea în considerare a schimbărilor climatice — în standardele armonizate de construcție, de exemplu împreună cu o posibilă lărgire sau extindere a Eurocodurilor existente. Pe lângă aceasta, Comisia va conlucra cu statele membre și cu părțile interesate pentru a stabili orientări și a face schimb de bune practici, pentru a asigura luarea în considerare a impactului schimbărilor climatice atunci când se implementează directiva privind evaluarea impactului asupra mediului (EIA) și directiva privind evaluarea strategică de mediu (SEA), precum și politicile de planificare a teritoriului.

²⁹ Eurocodurile sunt un set de coduri internaționale de practică unificate pentru proiectarea clădirilor și a construcțiilor civile, care vor înlocui în cele din urmă codurile naționale. A se vedea Recomandarea 2003/887/CE a Comisiei.

³⁰ Programul privind rețeaua transeuropeană de transport. Vulnerabilitatea TEN-T la schimbările climatice și necesitatea de a lua posibile măsuri de adaptare sunt incluse în dezbaterile lansate de Comisia Europeană odată cu adoptarea, la 4 februarie 2009, a Cărții verzi intitulată „TEN-T: Reexaminare a politicii în domeniu”, COM(2009) 44 final.

³¹ Rețelele transeuropene de energie. A se vedea Cartea verde intitulată „Către o rețea energetică europeană sigură, sustenabilă și competitivă”, COM(2008) 782 final.

Acțiune (UE și statele membre)

- Luarea în considerare a impactului schimbărilor climatice în cadrul procesului de revizuire strategică a politicii energetice
- Elaborarea de metodologii pentru proiecte de creștere a rezistenței la impactul schimbărilor climatice și studierea modului în care ar putea fi acestea încorporate în orientările privind TEN-T și TEN-E și privind investițiile în temeiul politicii de coeziune în perioada în curs
- Explorarea posibilității de a transforma evaluarea impactului climatic într-o condiție pentru investițiile publice și private
- Evaluarea fezabilității încorporării impactului climatic în standardele de construcție, cum ar fi Eurocodurile
- Elaborarea de orientări până în 2011 pentru a se asigura faptul că impactul schimbărilor climatice este luat în considerare în cadrul directivelor EIA și SEA

4. INSTRUMENTE - FINANȚARE

Studiul Stern a identificat constrângerile financiare ca reprezentând unul dintre principalele obstacole în calea adaptării. Schimbările climatice sunt una dintre prioritățile cadrului financiar multianual actual (2007-2013) și este important să se asigure faptul că fondurile disponibile sunt utilizate astfel încât să reflecte această prioritate. Există posibilități privind îmbunătățirea gradului de adoptare a unor măsuri de adaptare de către statele membre și privind o mai bună orientare a utilizării instrumentelor și resurselor financiare disponibile. Ar trebui să se acorde atenție asigurării faptului că fondurile publice și ajutoarele de stat nu încurajează adaptarea eronată.

Recent adoptatul Plan european de redresare economică (EERP) conține o serie de propuneri legate de investițiile care vizează problema schimbărilor climatice. Printre exemple se numără modernizarea infrastructurii europene, promovarea eficienței energetice a clădirilor și adoptarea produselor ecologice³². Aceste propuneri vor facilita adaptarea în continuare la schimbările climatice, iar rezultatele lor vor fi evaluate în vederea stabilirii necesităților viitoare. Statele membre care au în vedere realizarea de investiții în infrastructură ca răspuns la criza economică ar trebui să se asigure că inițiativele rezultante țin pe deplin seama de nevoile de adaptare.

În anii următori, este esențial ca sectoarele relevante să elaboreze strategii și estimări de costuri pentru acțiuni de adaptare, astfel încât acestea să poată fi luate în considerare în cadrul unor viitoare decizii financiare.

De asemenea, s-ar putea explora optimizarea utilizării produselor de asigurări și a altor produse legate de serviciile financiare. Ar trebui să se evalueze dacă anumiți actori privați/sectoare private (cum ar fi cei/cele care furnizează servicii publice sau infrastructuri esențiale) trebuie să fie acoperiți de o asigurare standard obligatorie împotriva efectelor fenomenele meteorologice. În cazul în care nu este posibilă asigurarea, de exemplu pentru

³² TVA „verde”, cerințe privind performanța de mediu, măsuri vizând economii de energie.

clădirile situate în zone inundabile, ar putea fi necesare scheme de asigurare susținute din fonduri publice. Datorită efectelor transfrontaliere ale schimbărilor climatice, ar putea fi benefic să se promoveze o asigurare la nivel comunitar, spre deosebire de scheme naționale sau regionale.

În orice cadru de adaptare ar trebui să se țină seama de rolul instrumentelor de piață specializate și ar trebui să se încurajeze parteneriatele public-privat, în vederea partajării investițiilor, riscurilor, beneficiilor și responsabilităților între sectorul public și cel privat în cadrul punerii în aplicare a măsurilor de adaptare. Printre exemplele de instrumente de piață se numără programele de stimulare pentru protejarea serviciilor ecosistemice sau pentru proiecte de sporire a rezistenței ecosistemelor și sectoarelor economice sub formă de plăți pentru serviciile ecosistemice.

În scopul adaptării ar trebui să se utilizeze posibilitatea de a folosi veniturile generate de licitarea certificatelor în temeiul sistemului comunitar de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (EU ETS). Directiva revizuită care reglementează acest sistem începând din 2013³³ prevede că cel puțin 50% din veniturile generate de licitarea certificatelor ar trebui utilizate, printre altele, pentru măsuri de adaptare în statele membre și în țările în curs de dezvoltare. Aceste venituri suplimentare vor fi esențiale pentru partajarea costurilor de adaptare între sectorul public și cel privat.

Acțiune (UE și statele membre)

- Estimarea costurilor de adaptare pentru domeniile de politică în cauză, astfel încât să poată fi luate în considerare în cadrul unor viitoare decizii financiare
- Examinarea în detaliu a posibilității de utilizare a unor măsuri inovatoare de finanțare pentru adaptare
- Explorarea posibilității ca produsele de asigurare și alte produse financiare să completeze măsurile de adaptare și să funcționeze ca instrumente de partajare a riscului
- Încurajarea statelor membre să utilizeze în scopul adaptării veniturile generate de EU ETS

5. ACȚIONÂND ÎN PARTENERIAT CU STATELE MEMBRE

Pentru a susține cooperarea în domeniul adaptării și în vederea avansării prezentului cadru, Comisia intenționează să instituie un grup director privind impactul și adaptarea (*Impact and Adaptation Steering Group* - IASG), pentru care va asigura funcțiile de secretariat (după evaluarea obișnuită a impactului acestei acțiuni asupra organizației și resurselor). Acest grup va fi compus din reprezentanți ai statelor membre ale UE care sunt implicate în formularea de programe de adaptare naționale și regionale și se va consulta cu reprezentanți ai societății civile și ai comunității științifice.

Grupul director va fi sprijinit de o serie de grupuri tehnice, care se vor axa în mod specific pe evoluțiile în sectoarele importante (agricultură și silvicultură, biodiversitate, apă, oceane și mări, energie, sănătate etc.).

³³ Urmează să fie adoptată în 2009.

Grupul director va juca un rol în elaborarea celor patru piloni identificați mai sus, pentru a ajuta la crearea strategiei comunitare și la întocmirea de strategii naționale de adaptare de către statele membre. De asemenea, grupul director va analiza care este nivelul corespunzător la care ar fi cel mai bine să se implementeze măsurile.

În etapa inițială, grupul director se va concentra asupra monitorizării progresului în ceea ce privește consolidarea bazei de cunoștințe, în special prin instituirea mecanismului de schimb de informații. Grupul director va oferi o abordare coordonată a creării bazei de dovezi cu privire la impactul schimbărilor climatice, evaluarea riscurilor schimbărilor climatice pentru UE, sfera de sporire a rezistenței la schimbările climatice și stabilirea costurilor pe care le implică riscurile și oportunitățile.

Acțiune (UE și statele membre)

- Luarea unei decizii de instituire, până la 1 septembrie 2009, a unui grup director privind impactul și adaptarea (IASG), în vederea intensificării cooperării în ceea ce privește adaptarea.
- Încurajarea elaborării în continuare a strategiilor naționale și regionale de adaptare, în vederea analizării unor opțiuni de strategii de adaptare obligatorii începând cu 2012

6. DIMENSIUNEA EXTERNĂ ȘI ACTIVITĂȚILE ÎN CURS ÎN CADRUL UNFCCC

Multe țări suferă deja de pe urma impactului schimbărilor climatice și există o nevoie urgentă de a conlucra cu acestea, în special cu țările învecinate și cu cele mai vulnerabile țări în curs de dezvoltare, pentru a îmbunătăți rezistența și capacitatea acestora de a se adapta la efectele adverse. Adaptarea ar trebui să treacă în prim-planul tuturor politicilor externe ale UE. Adaptarea ar trebui încorporată în politica comercială, în special prin liberalizarea comerțului cu mărfuri și servicii ecologice și prin elaborarea de acorduri de liber schimb (ALS-uri). Există un potențial enorm pentru comerțul ecologic, care poate contribui la accelerarea creșterii și la crearea de locuri de muncă. UE ar trebui să exploreze această posibilitate și beneficiile reciproce aferente în relațiile cu partenerii cheie.

Cooperarea pe plan extern a UE ar trebui să aibă o contribuție semnificativă la promovarea adaptării în țările partenere. Programe bilaterale și regionale de asistență financiară vor avea ca scop integrarea aspectelor legate de adaptare în toate sectoarele pertinente. Revizuirea în curs a strategiei UE de integrare a mediului va reprezenta o bună oportunitate de a evidenția necesitatea de integrare a nevoilor de adaptare, același lucru fiind valabil și în cazul revizuirii intermediare a strategiilor de cooperare ale CE.

Pentru a sprijini adaptarea în țările în curs de dezvoltare, UE lucrează cu acestea în direcția facilitării adoptării unor politici de adaptare eficace. Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice (*Global Climate Change Alliance - GCCA*) a fost lansată în 2008. Prin intermediul GCCA și al altor programe, UE va sprijini țările în curs de dezvoltare, în special țările cel mai puțin dezvoltate și micile state insulare în curs de dezvoltare

În cadrul UNFCCC, UE a prezentat propuneri ambițioase vizând încurajarea adaptării în cadrul unui acord global pentru perioada de după 2012, în special prin cuprinzătorul **cadru de acțiune privind adaptarea**³⁴.

Politica externă a UE ar trebui, de asemenea, să aibă o contribuție substanțială la adaptare, în domeniul gestionării apelor (inițiativa UE privind apa și facilitatea pentru apă UE-ACP), al agriculturii, biodiversității, pădurilor, deșertificării, energiei, sănătății, politicii sociale (inclusiv aspecte legate de egalitatea între sexe), al cercetării, eroziunii costiere și reducerii riscurilor de dezastre³⁵, cel din urmă reprezentând o parte esențială a unei adaptări reușite.

³⁴ Diversele elemente ale planului de acțiune comunitar privind adaptarea sunt descrise în Comunicarea intitulată „Pentru încheierea la Copenhaga a unui acord cuprinzător privind schimbările climatice”, COM(2009) 39, 28.1.2009.

³⁵ Comunicare privind strategia UE de sprijinire a reducerii riscului de dezastre în țările în curs de dezvoltare, COM(2009) 82.

Nereușita adaptării ar putea avea implicații legate de securitate. Prin urmare, UE își consolidează sistemele de analiză și avertizare rapidă și integrează schimbările climatice în instrumentele existente precum mecanismele de prevenire a conflictelor și reforma sectorului securității. Efectele schimbărilor climatice asupra fluxurilor de migrație ar trebui, de asemenea, luate în considerare în cadrul analizei comunitare mai ample asupra politicilor în domeniul securității, dezvoltării și migrației.

Acțiune (UE și statele membre)

- Intensificarea eforturilor de a aduce adaptarea în prim-planul tuturor politicilor externe ale UE
- Consolidarea dialogului cu țările partenere în ceea ce privește aspectele legate de adaptare
- Avansarea lucrărilor în cadrul UNFCCC cu privire la cadrul de acțiune privind adaptarea

7. CONCLUZII - ETAPELE URMĂTOARE

Adaptarea va fi un proces lung și continuu. Acesta va acționa la toate nivelurile și va necesita o strânsă coordonare cu părțile interesate. UE va sprijini eforturile internaționale și naționale de adaptare, asigurându-se că există resurse adecvate pentru ca măsurile eficiente și rentabile de adaptare să creeze o bază economică sustenabilă și solidă pentru generațiile viitoare. Comisia va analiza periodic progresul înregistrat în implementarea primei etape a cadrului de acțiune identificat în prezenta carte albă, în vederea elaborării unei strategii de adaptare cuprinzătoare cu începere din 2013.